

върви по трънливия път на най-суровото послушание и смирение, — върху голготи отъ развалини, вопли и кръвъ. На патришкитѣ съдружници — турцитѣ принадлежеше останалото: рѣзни, заробвания, разселвания и потурчвания. Турнете като тѣхенъ прѣдговоръ и въ интервалитѣ между тѣхъ: грабежи, безсмѣтни данъци, ангарии и т. н., — всичко това ще ни даде туй, което наричаме съ една дума — робство, или по-добрѣ бѣлгарско, защото то е характерно и неподражаемо въ историята.

Турскитѣ насилия въ Сливенъ, слѣдъ поселването на турци тукъ и заправянето на днешнитѣ му квартали, прѣставатъ да бждатъ масови. Това се дължи главно на съществуващитѣ тукъ войнишки институти: войниклъкъ, держентджийство, харбалкъ и соколничество и на обстоятелството, че турцитѣ, като заселени въ града, имаха интересъ да поддържатъ едно работно промишленно население и да направятъ отъ Сливенъ единъ завиденъ индустриаленъ центъръ, какъвто той дѣйствително бѣ до половината на миналия вѣкъ. Чернитѣ години за раята слѣдъ това се ограничаватъ въ поединични насилия. По-жалка, обаче, е била съдбата на раята отъ сколнитѣ на Сливенъ заселища — третирана като роби на спахии, бейове и султани, — прѣдметъ на пладнешки обири и пламъци.

Робитѣ въ Турция се дѣлѣли на политически и економически. Първитѣ засѣгатъ падането на бѣлгарскитѣ владѣния и отчасти послѣдующитѣ войни. Съ прѣвземането на Сливенъ, такива е имало, но данни за мѣстото, дѣто сж били откарани — нѣмаме. Вѣроятно, една голѣма частъ отъ сливенскитѣ първенци и войници отъ мѣстния гарнизонъ сж прѣдшествували или послѣдвали откаранитѣ въ Мала Азия търновски роби. Политическиятъ роби бѣха прѣдговоръ, съдържание и епилогъ на окончателното ни падане подъ турцитѣ. Кои сливенци сж се спасили прѣзъ Дунава, както мнозина бѣлгари се спасиха въ Италия, днешна Австрия, Русия и т. н. — не се знае. Турцитѣ, бидейки съ монголски черти, днесъ сж съвсѣмъ други. Тоя прѣвратъ лежи въ заробванията и смѣсването на турската кръвъ съ християнска, балканска. До колко бѣлгаритѣ, заварени отъ турцитѣ, сж били въ сравнение съ турцитѣ облагородена раса, се види и отъ думитѣ на Саадединъ за заробенитѣ бѣлгари отъ Лалашахинъ: когато се върналъ въ Одринъ слѣдъ